

Neuvontapiste Nestori avasi ovensa helmikuun alussa Savonlinnan pääkirjasto Joelin yhteyteen. Nestorissa on ikääntyneille ja heidän läheisilleen maksutonta neuvontaa ja ohjausta ilman ajanvarausta. Nestorissa jaetaan tietoa ikääntyneiden hyvinvointiin liittyvistä palveluista, harrastetoiminnasta, taloudellisista etuuksista ja muista ikäihmisille tärkeitä asioista. Ohjausta saa palveluihin omia tarpeita vastaavasti, koskipa asia sitten sosiaalihuoltoa, sosiaaliturvaa, sairaanhoitoa tai vaikkapa monialaista kuntoutusta ja turvallista lääkkeitä.

Ikäihmisen tilannetta kartoitetaan kokonaisvaltaisesti ja autetaan esimerkiksi valintojen tekemisessä ja tukien hakemisessa. Neuvontapiste toiminnassa korostuu varhainen välittäminen ja ennaltaehkäisevä työ.

Kuntoutus vahvemmaksi osaksi omais- ja perhehoitoa

Essoten hanketiimi kasvoi loppumetreillä

Essoten OSSI-hankeen tiimi kasvoi vielä viime metreillä, kun maaliskuun alussa fysioterapeutti Anne Lopenen siirtyi kotikuntoutuskoordinaattorin tehtävästään hankkeeseen. Annen tehtävänä on vahvistaa kotikuntoutuksen näkökulmaa omais- ja perhehoidossa.

Omaishoitoa ja perhehoitoa ei tule nähdä vain henkilön toimintakyvyn laskun takia annettavana hoivana. ”Omaishoidettavilla ja perhehoidon asiakkailta on usein vielä paljon toimintakykyä ja kapasiteettia tehdä asioita. Vaikka ei enää pystyisikään hoitamaan esimerkiksi koko pyykkihuoltoa, voi silti osallistua pyykin viikkaamiseen sopivan tason päällä. Tai voi kattaa ruokapöydän, kun välineet on kasattu valmiiksi. Arjessa tapahtuva kotikuntoutus on nimensä mukaisesti arjen toimintojen hyödyntämistä, ja sitä ettei hoidettavaa avusteta liiaksi tai tehdä puolesta. Tärkeää on tehdä sitä, mikä tuntuu itsestä mielekkäältä omassa toimintaympäristössään myös kodin ulkopuolella. Kuntoutus ei ole vain terapeutin kanssa tehtäviä harjoituksia ja temppeja, tarvittaessa tuki fysio- tai toimintaterapia on tukena”, korostaa Lopenen.

Omaishoitoperhe tai perhehoidon asiakas asettaa omia kuntoutumisen tavoitteita ja keinoja arkeensa. Suunnitelman noudattaminen saattaa parhaimmillaan parantaa henkilön toimintakykyä ja elämänlaatua niin paljon, että omaishoitoa ei enää tarvita tai henkilö pystyy palaamaan perhehoitojaksolla kuntouduttuaan kotiin. Usein päätavoitteena on kuitenkin toimintakyvyn ylläpitäminen niin, että kotona asuminen on mahdollisimman pitkään mahdollista, arki helpottuu ja on arvokasta.

Asiakkaan asettamat tavoitteet ja keinot kootaan ammattilaisen kanssa osaksi asiakassuunnitelmaa. Tässä keskiöön nousee yhteistyö eri asiantuntijoiden kanssa. Lopenen tulee vahvistamaan esimerkiksi omaishoidon tuen palveluohjaajien valmiuksia arvioida toimintakykyä ja kuntoutuksen tarvetta yhdessä asiakkaiden kanssa. Hankkeessa on jo aiemmin kokeiltu sekä Essotessa että Eksotessa fysioterapeutin osallistumista omaishoitoperheen arviointikotikäynnille. Siitä on saatu hyviä kokemuksia. Lisäksi omaishoitajien ja perhehoitajien valmennusjaksojen ja kurssien sisältöä tarkastellaan niin, että niissä otetaan huomioon kuntouttava työote.

Myös järjestöjen toiminta ja erilaiset vertaisryhmät ovat mukana palveluvalikoimassa, ja tervetulleita esittelemään toimintaansa Nestoriin. Neuvontapisteen tilat tarjoaa Savonlinnan kaupunki ja Sosterin kotihoidon palveluohjaus vastaa palveluiden tuottamisesta.

Teksti ja lisätiedot: <https://www.sosteri.fi/asiakkaalle/palvelut/ikaihmiset/neuvontapiste-nestori/>

Nestori on yksi maakunnan ikäihmisten palvelupisteistä. Mikkeliin avautuva monitoimijakeskus OmaTori tulee olemaan toinen ja Pieksämälle on avautumassa kolmas.

Lue lisää OmaTorista: <https://www.essote.fi/monitoimijakeskus-sai-nimekseen-omatori/> ja seuraavasta uutiskirjeestä!

Käy tykkäämässä OmaTorin hakemuksesta TerveSOS-palkinnon saajaksi vuonna 2018 Innokylän sivuilla ([linkki](#))

Eksotessa saatu hyviä kokemuksia

Eksotessa on kokeiltu omaishoitajille suunnattuja ryhmäkuntoutustapaamisia. Omaishoidon kuntoutusryhmät käynnistyivät Eksoten alueella Imatralla. Ryhmä kokoontuu kymmenen kertaa: kerran viikossa kahden tunnin ajan. Osallistujat ovat ohjautuneet ryhmään omaishoitajien terveystarkastusten ja palvelutarpeen arviointikäyntien sekä muun tiedotuksen kautta.

Ryhmiä kehitetään jatkossa osaksi omaishoitajien tukea ja valmennusta. Tavoitteena on saada uudet omaishoitajat heti mukaan ryhmämuotoiseen valmennukseen. Kuntoutukseen ja valmennukseen kuuluu myös etäyhteyslaitteiden ohjaus ja lainaus sekä sisällön kehittäminen asiakaslähtöisesti. Etäyhteyslaitteiden avulla kuntoutusryhmäläiset voivat pitää yhteyttä ryhmän aikana sekä sen jälkeen.

Tavoitteena on jatkossa aloittaa ”parkkitoiminta” omaishoidettavalle ryhmän ajaksi, jotta mahdollisimman moni omaishoitaja pystyy osallistumaan hoitotilanteesta riippumatta.

Kirjallisten palautteiden perusteella osallistujat ovat kertoneet, että toiminnalle on tarvetta. Erityisesti palautteissa on painottunut tyytyväisyys vertaistukeen.

Etelä-Savon ensimmäinen ammatillinen ikäihmisten perhekoti Pertunmaalle

Pertunmaalla koettiin todellinen työvoitto, kun Etelä-Savon ensimmäinen ammatillinen ikäihmisten perhekoti avasi ovensa maaliskuun alussa. Yrittäjä Henrik Sanmark löysi kokeneen isäntäpariskunnan perhekodille Rääkkylästä. Teija Kinnunen ja Jari Makkonen sekä terapiakoira Pomo toivottivat ensimmäisen asukkaan tervetulleeksi Pertunmaan Ruuhilammen perhekotiin.

Ensimmäisen ammatillisen ikäihmisten perhekodin perustaminen ei ole ollut helppo tie. Matkalla on linjattu asioita yhteistyössä AVI:n kanssa muun muassa asiakasmaksuista, vuokran perinnästä, paloturvallisuusasioista, perhehoitajien soveltuvuusvaatimuksista ja perhekodin toimintasuunnitelman sisällöistä.

Linjatut ja päätetyt asiat on koottu OSSI-hankkeen toimesta yksiin kansiin, sillä ”Ammatillisen perhehoidon sääntökirja” on ilmestymässä pian. Se tulee auttamaan muita ammatillisesta ikäihmisten perhekodin perustamisesta kiinnostuneita.

Terapiakoira Pomo ja isäntäpariskunta Teija Kinnunen & Jari Makkonen

Lisäksi Etelä-Savon ammattiopisto Esedun kanssa toinen pilotoitu ammatillisen ikäihmisten perhehoidon täydennyskoulutus on saatu päätökseen maaliskuussa. Koulutuksessa paneuduttiin ensimmäistä koulutusta vahvemmin perhekodin loiminatasuunnitelman tekemiseen. Koulutuksen toteuttamista hankkeen jälkeen pohditaan kevään aikana.

Miten ammatillinen perhehoito eroaa toimeksiantoperusteista?

Hoidettavien määrä (max.):

- ammatillisessa seitsemän
- toimeksiantoperusteisessa neljä/yhdellä hoitajalla tai kuusi/kahdella hoitajalla*

Perhehoitajien vaadittava koulutus:

- ammatillisessa sosiaali- ja terveystieteiden tutkinto + soveltuvuus ja arviointi
- toimeksiantoperust. perhehoidon ennakkovalmennus + soveltuvuus ja arviointi (*toisella perhehoitajalla oltava sote-alan tutkinto)

Etäyhteydet omais- ja perhehoitajien työn tukena

Omaishoitajien ja perhehoitajien tukemiseksi kokeillaan hankkeen aikana erilaisia etätuen muotoja. Etätukea kokeillaan tablettitietokoneita hyödyntäen. Tableteille on ladattu sovellus, joka mahdollistaa suojatun kuvapuhelun.

Mikkelissä Kyyhkylän jaksohoitoyksikössä kokeillaan etätukea valituille omaishoitoperheille, jotka käyttävät säännöllisesti jaksohoitoa omaishoitajan vapaapäivien järjestämiseen. Yhteydenoton avulla kriittisessä tai haastavassa tilanteessa olevan omaishoitajan jaksamista voidaan tukea käymällä läpi perheen tilannetta tai esimerkiksi antamalla käytännön vinkkejä käytöshäiriötilanteiden hoitoon tai ergonomian huomioinnista siirtymisissä ja nostoissa. Annettu tuki voi olla hyvin vaihtelevaa riippuen omaishoitoperheen tilanteesta.

Toinen pilotti on menossa Mikkelin Kotikaaren Pappilanpuistossa, jossa omaishoitaja voi ottaa etäyhteyden jaksohoitoyksikköön silloin, kun hoidettava on siellä hoidossa. Näin omaishoitaja voi viettää vapaata rauhallisin mielin ja toisaalta voidaan helpottaa hoidettavan koti-ikävä.

Lisäksi tabletteja ja etäyhteyksiä hyödynnetään etäkuntoutuksen kokeilussa Savonlinnan Muistiyhdistyksen liikunnallisessa muistikuntoutuksessa, Limukutomossa. Etätapaamiset ovat ryhmämuotoisia ja

niissä tehdään liikunnallisia harjoituksia, jonka lisäksi asiantuntijat antavat tietoiskuja hyödyllisistä aiheista.

Perhehoidon etätuki käynnistyy Essoten alueella huhtikuun alussa. Siinä perhehoidon koordinaattori järjestää tablettiyhteyden avulla ryhmämuotoista tukea alueen perhehoitajille. Etätapaamisiin on suunniteltu erilaisia aiheita esimerkiksi asiakkailta mahdollisesti olevien sairauksien hyvästä hoidosta sekä vinkkejä kotona tehtävään toimintaan. Etätuen tärkeänä painopisteenä on lisäksi perhehoitajien oman jaksamisen tukeminen.

Perhekoteihin on edelleen tarjolla Sanoste-sovelluksen avulla asiakkaille suunnattua tuolijumppaa sekä perhehoitajille suunnattuja asiantuntijoiden tietoiskuja. Perhehoidon etätuki ja Sanosteen tarjonta täydentävät toisiaan.

Kaikki etätuen ja -kuntoutuksen pilotit jatkuvat vielä kevään 2018 ajan. Kokeiluista saadut kokemukset kerätään yhteen, jonka jälkeen omais- ja perhehoidon sähköisistä ja etäpalveluista tehdään viisivuotissuunnitelma, jossa huomioidaan laajemminkin vanhus- ja vammaispalvelujen ja tulevan maakunnan digitaalinen kehittämistyö.

Nyt puhutaan omaishoidon palvelukokonaisuuksista

OSSI-hankkeen tehtävänä on kehittää Etelä-Savon maakuntaan yhdenvertaisemmat, paremmin koordinoitua ja kustannusten kasvua hillitsevät omais- ja perhehoidon palvelut.

Olemme hankkeessa edistäneet sitä, että omaishoitoperheen rinnalla kuljetaan entistä vahvemmin ja omaishoitajan jaksamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Viemme näitä toimintamalleja koko Etelä-Savon alueelle. Omaishoitoperheiden tukipalveluja on tehty samalla entistä näkyvämmäksi.

Hankkeen tekemän työn myötä onkin kiinnitetty huomiota siihen, että omaishoidon tukea on katsottava palvelukokonaisuutena. Omaishoidon tukeen liittyy rahallisen palkkion lisäksi esimerkiksi perhehoito, sijaishoito tai jaksohoito omaishoitajan vapaiden toteuttamiseksi. Lisäksi se on omaishoidon tuen palveluohjaustyötä ja moniammatillista yhteistyötä esimerkiksi muistihoitajien, fysioterapeuttien ja vammaispalvelun työntekijöiden kanssa. Käytännössä siis työntekijöiden työaika ja resurssit. Uudessa omaishoidonmallissa tarvitaan enemmän tekijöitä, jotta kunkin palveluohjaajan aika riittää n. 80-100 omaishoitoperheen omatyöntekijänä olemiseen ja yhteydenpitoon.

Lisäksi omaishoidon palvelukokonaisuus on kotiin vietäviä tukipalveluja kuten esimerkiksi kotihoitoa, palveluseteleillä tuotettuja palveluja, kuntoutusta ja päivätoimintaa. Tulevaisuudessa henkilökohtai-

sen budjetin avulla palvelut voisivat olla lähes mitä vain, mikä tukee parhaalla mahdollisella tavalla omaishoitoperhettä.

Omaishoitoperheiden käyttämä palvelukokonaisuus on siis laaja ja luonnollisesti kokonaisuudella on jokin rahassa mitattava hinta. Pelkkä kustannusten laskeminen ei tietenkään ole järkevää kontekstista irrotettuna. Kullakin hoivamuodolla on oma paikkansa ja niitä tarvitaan erilaisissa tilanteissa.

Palvelukokonaisuuksien avaaminen ja niistä keskusteleminen omaishoitoperheen arviointi- ja valmennusjakson toisella kotikäynnissä auttaa asiakkaita hahmottamaan käyttämiään palveluja, joilla heidän tilannettaan tuetaan rahallisen tuen ohella. Palvelut eivät ole itsetarkoitusta, vaan uudessa omaishoidon toimintamallissa kiinnitetään huomiota siihen, että asiakas asettaa omia tavoitteita ja hoivansa käytettäviä menetelmiä. Silloin tavoitteiden toteutuminen ja arjen tuki erilaisia tukipalveluja hyödyntäen on asiakaslähtöistä.

Lisäksi palvelukokonaisuuksien hahmottaminen lisää palvelujen järjestäjän avoimuutta siitä, kuinka paljon mitkin palveluja käytetään. Tilastointiin olemmekin kiinnittäneet huomiota hankkeen aikana.

Muistilista hankkeen loppuajalle

Viimeksi raportoimme siitä, mitä olemme jo saaneet aikaan. Nyt kokosimme itsellemme muistilistan siitä, mitä hankkeen loppuajana pitää vielä tehdä:

Monitoimijakeskus OmaTori

- Mikkelin monitoimijakeskus OmaTorin remontin valmistuminen (5/2018). Toimijoiden muuton koordinoiti kesän aikana. Avajaisia vietetään 12.9.2018.
- OmaTori TerveSOS-palkintoehdokkaana ([linkki](#))
- Koordinoi monitoimijakeskus OmaToriin muuttavien toimijoiden valmentaminen yhteiseen toimintamalliin (3-9/2018)
- Koordinoi ja toteuta OmaTorin viestintää. Tehdään mm. internetsivut (3/2018)

Perhehoito

- Maakunnallinen sääntökirja ja strategia valmistuu (4/2018)
- Ammatillisen perhehoidon sääntökirja valmistuu (4/2018)
- Uusien perhekotien perustamisen tukeminen yhdessä kevään 2018 ennakkovalmennuksessa olevien uusien perhehoitajien kanssa.

Omaishoito

- Maakunnallinen sääntökirja ja strategia valmiiksi (4/2018)
- Suositusten antaminen omaishoidon arvioinnissa käytettävistä mittareista (keväät/2018)
- Kuntoutuksen vahvistaminen omais- ja perhehoidossa (3-9/2018)

- ILMA-mallin käyttöönotto omaishoidossa (3->/2018)
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien omaisten ”Auttava Omainen”-mallin vieminen käytäntöön (3-9/2018)
- Erityislasten omaishoidon toimintamallin valmistuminen (3-9/2018)

Palveluohjaus

- Palveluohjauksen verkkokurssi alkaa (5/2018)
- Henkilökohtaisen budjetoinnin pilottien loppuun vieminen ja kokemusten dokumentointi jatkoa varten (keväät 2018)

Digitaalisuus

- Etä- ja turvateknologiapilotit omais- ja perhehoidossa viedään loppuun (6/2018)
- Suunnitelma seuraavalle viidelle vuodelle omais- ja perhehoidon digitaalisista ratkaisuista (9/2018)

Kehittäjäkumppanuus

- Ensimmäinen kehittäjäkumppanivalmennus omaishoitajille on järjestetty ja sen pohjalta luotu valmis kehittäjäkumppanuuden valmennus- ja toimintamalli (6/2018)
- Kehittäjäkumppanuuden koordinoiti sovittu hankkeen jälkeiselle ajalle.

Hankkeen loppuraportointi

- Kehitettyjen toimintamallien ja prosessien kuvaaminen (esim. painettavat tuotteet, videot) (keväät—syksy 2018)
- Hankkeen loppuraportti (syksy 2018)

OSSI on the road - tienpäällä

Pidämme tärkeänä, että jo tässä vaiheessa kierrämme kertomassa hankkeen aikana saavutetuista tuloksista. Niinpä hankekoordinaattori Sami Sundell kiertää ahkerasti kevään aikana erilaisissa tilaisuuksissa kertomassa hankkeemme tuloksista. Olet-han yhteydessä, mikäli haluaisit meidän tulevan tilaisuuteenne. Kevät on jo pitkälle täyteen varattu, mutta joitakin tilaisuuksia saamme mahtumaan aikatauluamme. Koetamme myös koordinoida puhumis- ja vierailupyynnöitä siten, että niitä voitaisiin mahdollisuuksien mukaan yhdistää.

Ilmoittaudu Mikkelin Kesäyliopiston ja OSSI-hankkeen järjestämään

Sujuvampaa arkea ja kotona asumista – Omais- ja perhehoidon seminaariin 26.4.2018!

Lisätiedot ja ilmoittautumiset [tämän linkin](#) kautta.

Omais- ja perhehoidon verkko-opinnot (3op tai 5op)

3op Omais- ja perhehoidon perusteet
2op Ikääntyneet perhehoidon asiakkaat

15.8.- 15.10.2018

Maksuton koulutus on tarkoitettu kaikille perhetyöstä kiinnostuneille

Opinnoissa perehdyt:

- perhe- ja omaishoidon käsitteisiin ja lainsäädäntöön
- perhehoidon laatusuosituksiin ja valvontaan
- perhehoidon moniammatilliseen toimintaympäristöön
- ammatilliseen ja toimeksiantoperusteiseen perhehoitoon
- laajennat osaamistasi ikääntyvän ihmisen hyvän elämän osa-alueista ja niiden tukemisesta.

Toteutus: verkko-opintoina Moodle- alustalla. Opiskelut rytmittyvät verkkoympäristössä toteutettavien pienryhmätapaamisten ja itsenäisten oppimistehtävien mukaan.

Koulutuksen järjestävät

Lisätiedot:
Mervi Gynther (Esedu)
p. 050 3891250

OTA YHTEYTTÄ etunimi.sukunimi@essote.fi

Jaana Koinsaari / hankepäällikkö
p. 044 3512388

Irene Rämö / hankekoordinaattori, omaishoidon toimintamallit
p. 040 3597056

Henna Ikävalko / kehittäjä, omaishoito
p. 040 3597355

Sarianna Maaranen / hankekoordinaattori, omais- ja perhehoidon koulutukset ja valmennukset
p. 040 3597210

Virva Hartonen / hankekoordinaattori, digitaaliset ratkaisut
p. 044 3512700

Sami Sundell / hankekoordinaattori, OSSI-keskuksen perustaminen
p. 040 3597057

Anne Loponen /kehittäjä, kuntoutus
p. 040 3596389

Eveliina Rautio / hankesihteeri, hallinto- ja viestintä
p. 040 3597060

Irma Ahokas-Kukkonen / I&O muutosagentti Etelä-Savo
p. 044 351 2489

SEURAAVA UUTISKIRJE ILMESTYY 6/ 2018.

Sillä välin seuraa meitä Facebookissa:

www.facebook.com/OSSIkarkihanke